

Evangelikus kórusaink közül minden bizonnyal a Deák téri Lutheránia művészete ismert a legszélesebb körben. Nem véletlen ez, hiszen központi helyen végzi szolgálatát, s e helyhez méltó módon olyan művek megszólaltatását vállalja fel, melyekre ezen kívül csak nagyon kevés magyarországi evangélikus templomnak van adottsága. Az ebben a különleges helyzetben való helytállás jellemezte a Lutherániát a legzordabb időkben, és ez jellemzi ma is: Bach oratórikus műveinek rendszeres előadása, kantátáinak istentiszteleten és zenés áhítaton való megszólaltatása és a Luther nyomán kibontakozó kórusirodalom ápolása. Erkölcsi és művészi érték így párosul az énekkar 94 éves történetében. Ezekről a kérdésekről beszélgettünk Kamp Salamonnal, a Lutheránia mai karnagyával.

A Lutheránia

— Mikor és milyen céllal alakult meg a Lutheránia vegyeskar? Ha röviden összefoglalnád a múltját...

— A Lutheránia, mint ahogyan a neve is mutatja, a lutheránus egyházi zene ápolására alakult 1904-ben. Első karnagya *Bruckner Frigyes* volt, a Deák téri evangélikus templom orgonása. A világháború kényszerszünete után *Mendöl Ernő* énektanár vezetése alatt folytatta működését. Utána *Kendeh-Kirchknopf Gusztáv* kerületi központi lelkész állt az egyesület élére, akinek tragikus halála után *Kapi-Králik Jenő* orgonaművész, zeneszerző lett a művészeti vezető.

1923-tól a templom főorgonása, evangélikus egyházunk legnagyobb magyar mestere, a Zeneakadémia professzora, *Zalánfy Aladár* orgonaművész, aki Bartók és Kodály mesterénél, Koesslernél tanult zeneszerzést, s később a századelő legnagyobb Bach-interprettoránál, Karl Straubénál Lipcsében tökéletesítette orgonajátékát.

Önzetlen munkatársra talált *Weltler Jenő*ben, aki 1942-től több mint 40 éven át vezette a Lutherániát, Zalánfy Aladár halála után, 1959-től *Trajtler Gábor* orgonaművész segítségével.

— 1987 óta állsz az énekkar élén. Mit jelent neked a *Weltler Jenőtől* kapott örökség?

— *Weltler Jenőtől* ma sem tudok meghatódottság nélkül beszélni. A tőle kapott örökség számomra elsősorban a hűséget jelenti. Hűséget Urunk, Jézus Krisztus iránt. Mert ma sem tudunk többet mondani a reformátoroknál: törekedjete a feddhetetlen, tiszta életre, harcoljatok a bűn és a gonosz ellen, és tartsátok meg a tanításokat, amelyeket parancsolatokban kaptatok.

Mindezek zenei megfelelője számomra —és ezért a legfontosabb tevékenység az életemben— a Lutheránia munkája. Mert félreérthetetlenül a Teremtő Isten közelébe igyekszik, s mert hitem szerint a Lutheránia szolgálata az isteni szeretet fényében áll. Ezért őrizte meg Urunk olykor már-már leküzdhetetlennek látszó nehézségek ellenére is.

— Hogyan értékeled és hova sorolod a magyar egyházzenei belül a Deák téri Bach-tevékenységet?

— A Deák téri Bach-tradíciót magyarországi evangélikus egyházunk legértékesebb zenei hagyományának tartom. Ezt az örökséget legdrágább kincs-ként őrzi a Lutheránia, melynek történetében fontos állomás volt prof. Helmut Rillingnek, a Nemzetközi Bach Társaság elnökének és a világhírű Bach-énekesnek, Anna Reynoldsnak diplománkban tartott kurzusa, a Magyar Bach Társaság 1992-es megalakulása, az immár 8. éve megrendezésre kerülő Budapesti Bach-hét és a kantátazenés istentisztelet elindítása.

— *Milyen megfontolások készítették a kantátazenés istentiszteleti forma életre-hívására?*

— A történeti hűség, a kantáták eredeti környezetükben való megszólaltatásának igénye mellett, gondolkodásomban mindez a harmadik parancsolatra épül: „Szenteld meg az ünnepnapot!” Az istentisztelet minden pillanatának, így a zenének is szentnek kell lennie. Szentnek, hogy az Isten közelébe emeljen. (Ezt lutheránus örökségünkben kivételes módon képesek megvalósítani a Bach-kantáták.) Szentnek, hogy az embernek az anyaggal való kapcsolatát ellazítsa és elfordítsa a figyelmét a külső érzéki világtól, hogy az ember megtanuljon a belső úton járni és Isten igéjére figyelni, mert csak így élheti át a krisztushívók gyülekezete azt a pillanatot, amikor az emberi életben megjelenik az egyetemes ragyogás, a Szentlélek világossága.

Finta Gergely

A Deák téri evangélikus gyülekezet egyházzenei alkalmai 1997. első félévében

A 8. Budapesti Bach-hét programja 1997. június 2-től 8-ig

június 2.: *Gerd Hofstadt* (Bréma) orgonaestje

június 3.: szonátaest, km. *Szűcs Péter* (hegedű) és *Elek Szilvia* (csembaló)

június 4.: *Perényi Eszter* hegedűestje

június 5.: *Dobozy Borbála* csembalóestje

június 6.: zenekari est, km. a *Nikolaus Esterházy Simfonia* (műv. vez. *Drahos Béla*)

június 7.: *Varga Petra* orgonaestje

június 8.: kantátaest három korálkantátával (BWV 1-3.), km. *Zádori Mária* (szoprán), *Németh Judit* (alt), *Marosváry Péter* (tenor), *Moldvay József* (basszus), a *Lutheránia Ének- és Zenekar* (vez. *Kamp Salamon*)

További egyházzenei alkalmak

(A zenés áhítatokat istentiszteleti keretben, (a február 16-i alkalom kivételével esténként) a gyülekezet lelkészeinek igehirdetésével tartották. A művészeti vezetők *Kamp Salamon* és *Trajtler Gábor* voltak.)